

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 8C/50/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1217216813
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Raul Pospíšil
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2018:1217216813.3

Uznesenie

Okresný súd Bratislava II v spore žalobkyne: F. J. F. T.J., W., nar. XX.XX.XXXX, Š. X, XXX XX A., zast.: Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Heydukova 12, 811 08 Bratislava proti žalovanému: C. K., nar. XX.XX.XXXX, B. XX, XXX XX A., o ochranu osobnosti, takto

rozhodol:

Súd sťažnosť žalobkyne proti uzneseniu, č.k. 8C/50/2017-49, zo dňa 17.10.2017 **z a m i e t a .**

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 11.08.2017 domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť skoncipovať ospravedlňujúci list a doručiť ho žalobkyni do vlastných rúk a zároveň zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 10.000,- EUR titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný bol trestným rozkazom tunajšieho súdu, č.k. 5T/161/2015-138, zo dňa 07.09.2015 uznatý vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že ako vodič motorového vozidla nedal prednosť žalobkyni ako chodkyni na priechode pre chodcov, túto zachytil a žalobkyňa bola následne odhodená v smere jazdy vozidla, v dôsledku čoho utrpela ťažkú ujmu na zdraví.

Uznesením, č.k. 8C/50/2017-49, vydaným vyšším súdnym úradníkom, súd konanie v časti uplatneného nároku na ospravedlnenie zastavil, nakoľko žalobkyňa v súdom určenej lehote nezaplatila súdny poplatok vo výške 66,- EUR.

Žalobkyňa v zákonnej lehote podala sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, v ktorej uviedla, že súd striktné formalistickou aplikáciou práva dospel k nesprávnym právnym záverom. Osobné oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. j) zákona o súdnych poplatkoch predpokladá splnenie dvoch aspektov, a to zásah do osobnostných práv žalobkyne, v dôsledku ktorého dochádza ku vzniku nemajetkovej ujmy a zásah musí byť takej intenzity, že napĺňa skutkovú podstatu trestného činu. Súd sa mylne domnieva, že cit. ustanovenie oslobodzuje od platenia súdneho poplatku žalobcu iba v prípade, ak žiada peňažnú satisfakciu podľa § 13 ods. 2 OZ. Konanie o nemajetkovú ujmu nezahŕňa výlučne konanie o peňažnú satisfakciu, vice versa takéto konanie môže zahŕňať aj ďalšie právne prostriedky ochrany osobnosti (ospravedlnenie, upustenie od neoprávneného zásahu a iné). Súd striktné odlišuje medzi konaním o ochranu osobnosti a konaním o nemajetkovú ujmu, tieto konania je však potrebné vnímať ako jedno, keďže porušením práva na ochranu osobnosti dochádza k vzniku nemajetkovej ujmy, ktorej možno poskytnúť súdnu ochranu prostredníctvom morálnej alebo peňažnej satisfakcie. Bez ohľadu na to, akú formu kompenzácie žalobca žiada (morálnu alebo peňažnú), nemajetková ujma mu bez ďalšieho vznikla v oboch prípadoch.

Podľa § 239 ods. 1 Civilného sporového poriadku, proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť.

Podľa § 240 Civilného sporového poriadku, sťažnosť môže podať ten, v koho neprospech bolo uznesenie vydané.

Podľa § 248 Civilného sporového poriadku, o sťažnosti rozhodne súd prvej inštancie.

Podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom od 01.07.2017 (ďalej len „ZoSP“), ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 <<http://www.epi.sk/zz/1992-71/vsetky-znenia>> vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Podľa § 10 ods. 3 ZoSP, prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2. Prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku aj vtedy, ak bolo konanie prerušené podľa osobitného predpisu a správca v ňom pokračuje namiesto poplatníka.

Podľa § 4 ods. 2 písm. j) ZoSP, od poplatku je oslobodený žalobca v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa položky 7b písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb., predstavuje súdny poplatok zo žaloby na ochranu osobnosti bez návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy 66,- EUR.

Podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb., predstavuje súdny poplatok zo žaloby na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy 66,- EUR a 3% z výšky uplatnenej z nemajetkovej ujmy, najviac 16 596, 50 eura.

Žalobkyňa sa v konaní domáha voči žalovanému ospravedlnenia a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že žalovaný spáchaním trestného činu zasiahol do jej práva na ochranu ľudskej dôstojnosti a práva na súkromný a rodinný život. Zákonom č. 621/2005 Z. z. bol novelizovaný zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ktorý bol s účinnosťou od 01.01.2006 doplnený o ustanovenie § 4 ods. 2 písm. j), podľa ktorého je žalobca oslobodený od súdneho poplatku v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená trestným činom. V dôvodovej správe k citovanému zákonu bolo uvedené, že poškodený, ktorý si svoje nároky uplatňoval v trestnom konaní, nemusel platiť žiaden poplatok. Akonáhle bol však odkázaný na uplatnenie svojich nárokov na občianskoprávne konanie, podľa dovtedy platnej právnej úpravy bol oslobodený len pokiaľ išlo o škodu, ktorá mu vznikla v súvislosti s ublížením na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. ch). V zmysle judikatúry (napr. rozsudok Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005, ods. 30, 40) má poškodený právo uplatňovať si aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, t.j. aj v iných prípadoch ako je škoda na zdraví. Z uvedeného vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby poškodený trestným činom uplatňujúci svoje nároky v adhéznom konaní, ktorého súd následne odkázal na civilné sporové konanie, nebol znevýhodnený z dôvodu povinnosti uhradiť súdny poplatok za občianskoprávnu žalobu, nakoľko v trestnom konaní by mu takáto povinnosť nevznikla. Podľa dovtedy účinnej právnej úpravy sa oslobodenie od súdnych poplatkov vzťahovalo len na prípady, kedy ku škode došlo v súvislosti s ublížením na zdraví. Primárnym účelom doplnenia tohto ustanovenia tak bolo rozšíriť oslobodenie od poplatkov na prípady vzniku škody alebo nemajetkovej ujmy v súvislosti s akýmkoľvek trestným činom

a nie to, aby sa oslobodenie vzťahovalo na všetky občianskoprávne prostriedky ochrany osobnostných práv.

V rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka sa správne uvádza, že príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce právne prostriedky ochrany osobnostných práv rozlišujú medzi morálnou satisfakciou, kde možno zaradiť aj ospravedlnenie za porušenie osobnostných práv a finančnou satisfakciou (náhrada nemajetkovej ujmy). Súd sa nestotožňuje s názorom žalobkyne, podľa ktorého nemožno striktné odlišovať medzi konaním o ochranu osobnosti a konaním o nemajetkovej ujme a tieto konania je potrebné vnímať ako jedno, keďže porušením práva na ochranu osobnosti dochádza k vzniku nemajetkovej ujmy, ktorej možno poskytnúť súdnu ochranu prostredníctvom morálnej alebo peňažnej satisfakcie. Podľa názoru súdu tieto dve konania nemožno stotožňovať, nakoľko nárok na náhradu nemajetkovej ujmy predstavuje len jeden z prostriedkov ochrany osobnostných práv, pričom žalobca sa môže rovnako domáhať upustenia od neoprávnených zásahov, odstránenia následkov týchto zásahov a primeraného zadosťučinenia, čím možno rozumieť aj ospravedlnenie. Už zo systematického zaradenia jednotlivých ustanovení Občianskeho zákonníka možno vyvodiť záver, že zákonodarca prostriedky ochrany osobnostných práv rozlišuje. Primerané zadosťučinenie, napr. ospravedlnenie ako prostriedok morálnej satisfakcie je spolu s ostatnými prostriedkami ochrany zaradené v § 13 ods. 1 OZ a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je samostatne zaradený v § 13 ods. 2 OZ, keďže v prípade priznania materiálnej satisfakcie je na rozdiel od predchádzajúceho nároku nutné splniť kvalifikovanú podmienku ujmy, ktorá je spôsobilá v značnej miere znížiť dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby. Táto rozdielna úprava preto nedovoľuje tieto nároky považovať za jeden tak, ako to implikuje žalobkyňa. Rovnako je tomu tak v zákone č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, ktorý v sadzobníku súdnych poplatkov obsahuje v súvislosti s konaním o ochranu osobnosti dve položky v závislosti od toho, či sa žalobca domáha aj náhrady nemajetkovej ujmy. Z uvedeného jasne vyplýva, že zákonodarca rozlišuje prípady, kedy sa žalobca žalobou o ochranu osobnosti domáha aj náhrady nemajetkovej ujmy alebo len niektorého z iných prostriedkov ochrany osobnosti bez finančnej náhrady. Z tohto dôvodu súd považuje názor žalobkyne, podľa ktorého môže konanie o nemajetkovú ujmu v sebe zahŕňať aj ďalšie právne prostriedky ochrany osobnosti (ospravedlnenie, upustenie od neoprávneného zásahu a iné) za nesprávny. Pokiaľ by súd takýto názor pripustil, nebolo by dôvodné, aby boli žaloby o ochranu osobnosti spoplatňované na základe dvoch rozdielnych položiek. Niet pochýb, že žalobca je v rámci jedného konania o ochranu osobnosti oprávnený uplatňovať prostriedky tak morálnej, ako aj finančnej satisfakcie, bez ďalšieho však nemožno tieto nároky stotožňovať. Ust. § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 71/1992 Zb. ustanovuje oslobodenie od súdneho poplatku len v prípade konania o náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s trestným činom a nie aj v prípadoch ostatných prostriedkov ochrany osobnosti. Vzhľadom na uvedené súd postupoval správne, keď za uplatnený nárok na ospravedlnenie žalobkyňu vyzval na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 66,- EUR. Vzhľadom na to, že žalobkyňa súdny poplatok v stanovenej lehote nezaplatila, súd postupujúc podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. konanie v príslušnej časti zastavil.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd vyhodnotil sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka ako nedôvodnú, a preto ju zamietol.

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolanie nie je prípustné.